मनहरमाळा.

भाग ४थो.

लोभीना लक्षण अने नादान विषे.

प्रसिद्ध कर्त्ता

लल्लु वल्लभ धोलेरावाला

Shah.

अमदावाद

युनियन मुद्रायंत्रमांमुद्रितकराव्यो

संवत १९५० सन १८९४

किम्मत अरधो आनो.

॥ लोभिया विषे ॥

रुपैयो लइने चाल्यो लोभीयो बजारमांही
अरे एक पाइ शुं लोभीथी खरचायछे;
मुगोमां रुपैयो हतो उघाडोने जोयुं आंख,
तेना पर परसेवो वळेलो पेखायछे.
कहे रुपैयाने अरे आज शुं उदासी दीसे,
केम आंखे निर विर आवेलुं देखायछे;
कहे फोडु माथु पण तने नहीं तोडुं जाण,
लल्लु कहे लोभीना ए लक्षण लेखायछे. १
खाय नहीं नहीं खरचाय कदी हाथ थकी,
लोभी रह्यो रह्यो रोज मायामां लोभायछे;
करे कर कसर न सरस करीने खाय.
हाय हाय जाणे माया घटे खुटो जायछे.
जोखारीनो पेठे भटकीने गाम मांही रोज,
जेवुं मळे तेवुं उर संतधरी खायछे;
पंपाळीने राज मायापर निज कर राखे,
लल्लु कहे लोभीनाए लक्षण लेखायछे. २

सारा पटकुळ पे'रे माया घरमांथी जाय.
हाय एवुं धारी गंदु गोबरु रेवायछे;
सारा माणसोनो कदी संग नहीं राखे सोम,
जाणे माया मारी मने फोसलावी खायछे.
दान करवाथी मारी दोलत तमाम जाय,
जरनी जाळवणीमां जन्मारो जायछे,
दमडी तोडे तो दम निसरो जरूर जाय,
लल्लु कहे लोभीना ए लक्षण लेखायछे. ३
एवी रीते माया जोडी जोडी जन्मारोजाय,
तोय तेनी माया एक दीन नास थायछे;
खाधुं नहीं पोते दीन जनने न दान दीधुं,
जतन करतां तोय जाती ते जणायछे.
लोहनी पेटीमां कदी राखशे संताडी तोय,
आग चोर राय तणे हाथ माया जायछे;
सूरिराज इंद्र तणी आणाथी अवळो फरे,
लल्लु कहे लोभीना ए लक्षण लेखायछे. ४

जेणे काग तणा राग सुण्या अनुरागथकी
कोयलनो राग काने कोइदी सुणायना;
भाळी होय घेंस तेने भेंसनी कीमत कसी,
एवा दुबळाथी उधपाक तो कराय ना.
होय जे छकेल ते रिझे न शिवश्यामथकी,
नकी तेवा नरथकी शास्त्र तो सुणायना;
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सभाजनो,
नादानथी दान विदवानने देवायना. १
दोकडा भाळेल जेणे दा'डी दा'डीदेहदमी,
रोकडा रुपैया तणी किम्मत करायना;
थोकडा भाळेल जेणे थोर काष्ठ तणाधेर,
तीर तणा थोकडा तेवाथी वपरायना.
चोकठा भाळेल जेणे पारका खेतरमांही,
तेंणेघणा दाम खरचीने संघरायना;
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सभाजनो,
नादानथी दान विदवानने देवाय ना. २

सूफा जेणे सामटा भाळेल होय चक्षुथकी
पोपटनो प्यार तेवा नरे परखायना;
चाख्या होय चणी बांर चारी ढोरजंगलमां,
तेथी केरी कलमनी किम्मत करायना
बोकडा चारेल जेणे बावळना परफाथी,
चोपफाना थोकमा तो तेथी फरवायना,
करजोमा कहे लल्लु सांभळोन सभाजनो,
नादानथी दान विद्वानने देवायना. ६
भवैयानें भाम तणां शब्दनो पमेलभास,
समागम तेथी सुविज्ञान तणो थाय ना;
भाटाइथी भाइ जे लोभाइने लुंटाइ जाय,
तेथी खरा कवि तणां किम्मत करायना.
गर्धवना नादन विवाद वेस्या तणासुण्या,
तेवाथी तो सूरिराजइंद्र समजायना;
करजामी कहे लल्लु सांभळोने सभाजनो,
नादानथी दान विद्वानने देवायना.

कइके युध्ध करी समरा गणामां शिर धर्युं,
मान महीमां मळशे एवुं उर धारीने;
हठ्या नहीं रणमांथी हाडा रजपुत जेम,
मदीने मारीने मुवा नामना विचारीने.
दीननी दया धरीने दुःखीयाना दुःख छेद्यां
जेधा जेनां शत्र दुष्ट अने दुराचारीने,
नामने निशान तोय याद रह्युं नहीं आज.
क्यांथया क्यांगया ते न जाणे नरनारीने १
कइके कराव्याकोडेथी कीर्तिस्थंभनेमीनारा
सारा सांजे एवुं हरनिश उरधार्युं छे,
नाणा खरचानो कदी लेश न हिसाबराख्यो
वापरवा वित निज अंतरे विचार्युं छे;
नाम रहे जगतमां जनो वाहवाह कहे,
दहे सुख लोको एवुं काम निरधार्युं छे
पडी गया स्थंभ दंभ धारीने न टकी रह्या
काळे करी नामने निशान परवार्युं छे. २

मुवा मोटा राणा तेना रह्या न उखाणांकांइ
कवि वीना किर्ति ते कमाणा न कमाणांछे.
नातो जमाडोने नाणा खरच्यां अथागजेणे,
ते नाणा सुकिर्तिमां समाणा न समाणाछे.
भांड भवैयाने देवा दान दील डुःख वेठयुं
दमडाने माटे ते दमाणा न द्माणा छे.
चारण ने भाट करे वित्त लइने जे वखाण
किर्ति न कमाणा ठग थकी ते ठगाणाछे. ३
जुवो भोज राज आज किर्तिनो कमाइ करी
धरी गयो नाम वसुधामां वित्त वापरी,
तेडावी पंडीत कवि उमंगे इनाम आप्या,
काप्या डुःख कविने कोविदनी चींताधरी
थया हसे ए थकी अधीक राय अवनीमां,
जीवता के मुवा ते जगत न जाणे जरी.
करजोडी कहे लल्लु नामनो अमर रहे,
सूरिराज इंद्र शिवश्यामनी सेवा करी. ४

अवतरी अवनीमां सारुं के नठारुं काम,
करे ते तमाम बे प्रकारना गणाय छे.
काम करवाने थाय स्वार्थ जो जरा सधाय
तेनाथी न थाय सारुं काम जे जणाय छे;
मळे नहीं वित्त हित्त थाय नहीं पोतातणुं.
तोय करे घणुं परमार्थ ते मनाय छे.
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सभाजनो,
एम काम स्वार्थ परमार्थथी कराय छे. १
थाय होत्त पोता तणुं घणुं दुष्ट काम करे,
धरे पाप मांहो पाय जाय धाइ धाइने.
थोडा लाभ माटे पाप तणी पाटे बेसेपापो
देशे दगो दीलमां न जाणे सगा भाइने;
पोतानो जो स्वार्थसरे बीजानोबीगाड करे
धरे नही ध्यान मांही कोइ'दी सगाइने.
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सभाजनो,
ल्यानत हजार ए लबाडनो लूच्चाइने. २

पर उपगारी तणुं चित्त न विकारी होय,
सारु करवा सहुनुं चित्त जेनुं चा'यछे.
दुःखी देखी दील माहीं आपदाअपार थाय
जाय दुःख एवा तो उपाय जेथो थायछे.
तन, मन, धन, थकी तेनुं दुःख टाळवाने,
धरमने बाने थोडी थोडी बधे धाय छे,
करजोडो कहे लल्लु सांभळोने सभाजनो,
गुणीनी गणना गामो गाम तो गवाय छे ३
सारु करे सर्व तणुं नहीं अभिमान उर,
सूरविर पेठे सौनी वेदना विदारे छे;
करे उपकार न नकार करे मुख थकी,
करवाने धर्म मारा एवुं उर धारे छे.
मान अपमाननी लगार दरकार नहीं,
सही सहु सारु करूं एवुं ए विचारे छे;
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सभाजनो,
सूरिराज इंद्रतणुं ध्यान पोते धारे छे. ४

अंतरमां होय जो उमंगतो अरण्य मांही.
चाही मळे स्नेही सहु वाते सुखकारी छे,
भाव भलो होय त्यारे धारे ते तुरत थाय,
थाय न जराय कांय वपु जो विकारी छे;
प्रितथी चहाय एक मेकना अंतर मांही,
घट घा रुझाय एवी प्रिति जो वधारी छे.
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सज्जाजनो,
प्रिति तणी रीति बधी वात थकी न्यारीछे. १
पेदा थाय नहीं प्यार पैसाना खर्च थकी,
प्यार जाय नहीं जर मांही लल्चाइने;
खावे पीवे खुशी नहीं नहीं वगी बेसवामां,
लगीर न राजी थाय मळे धाइ धाइने.
किरतारे मुकेलो कोडेथी कुदरती प्यार,
मन मल्यु होय त्यारे जाय घसडाइने;
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सज्जाजनो,
जातो नथी प्यार कांइ सृष्टीनी सगाइने. २

जात भात जुवे नहीं जुवे नही रुप रंग,
मन मळी जाय त्यारे जुगते जोडाय छे;
छेटुं होय गाउ सो तथापि ते नजीक लागे
आकाशने अवनि ते आगळ गणाय छे.
पोयणानी प्रित जुवो जळमां वसेछे तोय,
होय खुशी चित्त अती चंद्र जो जणायछे.
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सज्जाजनो,
प्रिती तणी रीती एवि गरवि गणायछे. ३
चकवाने प्यार सूर्य उपर अथाग छे तो,
आथमता अंगमां उदासी अती थाय छे.
विचारोने जुवो प्रिति पाणी अने पयतणी,
प्रिति माटे आगमां पडवा उजराय छे;
प्राणी करो प्रिति प्रित्ये प्रभु तणीएकचित्ते
सूरी राज इंद्र शिव श्याम जे सुणाय छे;
करजोडी कहे लल्लु सांभळोने सज्जाजनो,
प्रिति तणी रिति एवि गरवी गणाय छे. ४

सनेहीनुं सारु करवा तुरत तैयार थाय,
पाछे पार पलके कदापि कांइ कामछे.
दुःख जोइ दोस्तनुं दहन दीलमांही थाय
दुर दुःख करवा हैयामां जेने हाम छे.
पोताना पंडनी न लगार दरकार उर,
संदेसे पहोचे जीहा मित्रनो मुकामछे.
त्रीलोकना तात तमे सुखी राखजो सदाय,
लल्लु एवा मित्रने प्रिते मारो प्रणामछे १
कार छे श्रीकार न लगार उरमां विकार,
सारने असार प्यार धारी जुदा पाडता.
हित्त करे वित्त वापरीने प्यारा मित्रतणुं,
जोइ दुःखी अंतरमां आणता उदारता.
वात करे नहीं कदी कष्ट पडे शिर पर,
मरमरे तोय कदी वात न उच्चारता,
काया जुदी पडी पण जीव एक जगतमां,
लल्लुला'वो लहे लोक एवो मित्र धारता २

मारा तारा तणो तनमांथी तज्यो तोरजेणे
उरना अंकोर अहंकार तणो आणता.
मारो धर्म मित्र तणुं करवुं पवित्र पिते,
चित्ते मित्र तणो धर्म चट दइ जाणता.
शिरनी लगीर दरकार न कदापि उर
स्नेहे भरपुर मित्रने वधू वखाणता;
प्रभु प्रिती एवा मित्र तणी प्रितथी निभाव
लल्लु लावो लहे एवो मित्र जडे जाणता ३
भ्रण ताप हरण करेछे हित धारी हैये,
बहु मित्र तणुं हित चित्तमां विचारेछे.
करे घणुं पण कदी मुखथी कहे न जरी,
मित्र सारु करवाने ध्यान मांही धारेछे.
लक्ष सुख होय पण मित्र दुःख मांहीदखी
सुख निज दुःख रूप वपूमां विचारेछे,
सूरि राज इन्द्र तणुं ध्यान धरणीमां धरी,
लल्लु दुःख दुर एवो मित्रतो नसाडेछे. ४

ठाठ माठ कर्यो वस्त्र आभुषणनो अपार,
आंगणा उजास दार करी अजवाळीआ;
हैया तणी भाळोयांहांडीने लटकावीदीधो,
चोक शे'री साफ,करी वा'ल धरी वाळीआ
नाही धोइ वस्त्र नव नवा धर्या अंगपर,
पूष्प जूदी जातना मंगाव्या तेडो माळीआ
चतूराइ धरी चालो जाय चोकमांहीचोंपे,
जुवो लोको आज ध्यान धारीनेदीवाळीआ १
रोषनीनो रंग राग रोष विण करे रोज,
खोज करी दोढोने दुकान सणगारीआ;
फडाका फटाका तणा बा'दुर बाळककरे,
धरे नही धाक गणी नजका तो नारीआ
जात जात तणा पकवान मित धारी कर्या,
बगीमांहो बा'दुरने फरता निहाळीआ;
खरचे अपार खोट हांसल न एक दाम,
जुवो लोको आजध्यान धारीनेदीवाळीआ २

अन्नकोट उत्सव अपार थाय उमंगेथी,
रंग राग रोज नरनारीने निहाळीआ;
शारदा पूजन वेदमंत्र थकी थाय भावे,
भला ब्राह्मणोनेएवा काममांही भाळीआ.
धारी सणगार तरेवार फरे फोज जेम,
एम मानी सुख अहीं भोगववा आवीआ;
करे खर्च खूब पण पाइ पाछी पामे नही,
जुवो लोको आजध्यान धारीनेदीवाळीआ ३
मंदीरमां भीड थाय माटे भट उभा रहे,
कोरडा मारता भैयाजीने द्वार पाळीआ;
करवा देदार दीनानाथ तणा दररोज,
मोज मानी भचडाता भीडमां में भाळीआ.
शणगार चूंथाय घरेणा गूम थाय भीडे,
रडतां कइक नर नारीने निहाळीआ;
गुम थाय गएलुं जडे न जवाहीर लल्लु,
जुवो लोकोआजध्यान धारीनेदीवाळीआ ४

रावणने रोळवाने राम लंका पर चड्या,
मर्कटनुं सैन महासागर तीरे रह्युं;
शी रीते उतारवुं समर्थ सैन सागरमां,
एवुं मोटा मोटा मा'रथीए मुखथी कह्युं.
बांधवीछे पाज आज करो एक काज मह्ा-
राज रामे एम सन्ना मांही मुखे भांखियुं;
मच्छ उडयुं पाणीसाथेपर्वतो पडयाथीमांही
मिन मोटा पर्वतना शिखरे चडी गयुं. १
कुरु क्षेत्र मांहो ज्यारे न्नारत मंडायुभारे,
कौरवने पांडवने ज्यारे थइछे लडाइ;
मूवा शूरविर धिर धारी रणमांह्ही घणां,
मणां नहो सैनहयहाथीनी रोळाइ गइ.
चाल्लीछे सरिता शोणीतनी रणमांहीमोटी,
कटी शूरनो कटार साथे तो कपाइ गइ;
चाल्यो न्नाग शरीतामां मळी महासागरने,
लोहनो कटारी जुवो मांछली गळी गइ. २

राम तणो तारुणी सीताने रावणेहरीते
कारणे करी लडाइ लावी रुडा लागमां;
सीताने मळवा राम गया त्यारे कामनीए,
चेह खडकावी साचो थवा एक भागमां.
सुंदर श्रंगार शरिरे सजीने शुंदरीते,
आवी बेठी उमंगथी आगना विभागमां
आग थइ शितळ कमळ हार कंठमांते,
जुवो जन जगमां अंबुज खील्युं आगमां.
कौरव पांडवनी लडाइ थइ ज्यारे भाइ,
घाण घणां जीव तणो ते मांहो वळायोछे
हाथी मूवानो सुमार थाय न लगारयार
हाथी सबथको मोटो भाग तो भरायोछे
तेनुं मांस खावाने शीयाळ गयां उदरमां.
खाधुं मांस मीठुं तमां जीवतो भरायोछे;
लल्लु कहे कुंजरनी भीमे नव तेर करी,
शियाळनो शोर आकाशमां संभळायोछे.४

मनहरमाळा भाग ५ मो.

किम्मत अरधो आनो.

गुर्जर, मरुधर, मेवाड अने मा
वाना स्वधर्मि भाइओनेखास
मण करवामां आवेछे के
तमारे जैनो पुस्तको छपाव
ां होय, वेचाथी मंगाववां होय
अगर जैनधर्म संबंधी कोइ पण
चीज मंगाववी होयतो नीचेने
शिरनामे पत्र लखवो.

अमदावाद } शाह लल्लु वल्यम
युनियनप्रिंटगप्रेस
(टंकशाळ)